

Teppo Hujala

Millainen on hyvä metsätieteellinen katsaus?

Hujala T. (2020). Millainen on hyvä metsätieteellinen katsaus? Metsätieteen aikakauskirja 2020-10508. Päätoimittajalta. 2 s. <https://doi.org/10.14214/ma.10508>

Yhteystiedot Itä-Suomen yliopisto, Metsätieteiden osasto, Joensuu

Sähköposti teppo.hujala@uef.fi

Julkaistu 23.12.2020

Pian päättyvän vuoden 2020 aikana Metsätieteen aikakauskirjassa on julkaistu yhteensä kuusi katsausartikkelia. Tämä on enemmän kuin tätä edeltävinä viitenä vuotena 2015–2019 yhteensä. Metsätieteellisen tiedon tuottajia onkin syytä kiittää tutkimustietoa laajasti kokoavien tarkastelujen lisääntyneestä laadinnasta. Tällaiselle tiedolle on näinä aikoina ilmeinen tarve, olipa tutkimustiedon käyttäjien ajankohtaisen pohdinnan kohteena sitten vaikkapa puuntuotannon kannattavuus, metsätalouden vesistövaikutukset, ilmastonmuutoksen vaikutukset metsätuhoriskeihin, elonkirjon köyhtymisen pysäyttäminen – tai jokin muu monitahoinen metsäntutkimuksellinen kysymys.

Katsauskäsikirjoitukset ovat siis tulevinakin vuosina mitä tervetulleimpia Metsätieteen aikakauskirjaan. Niillä voi olettaa olevan kiinnostusta myös metsäalan käytännön organisaatioissa ja metsiin vaikuttavien politiikkojen valmistelijoiden joukossa, joten katsauksilla on oma tärkeä asemansa osana tutkimustiedon yhteiskunnallista vaikuttavuutta. On erinomaista palvelua kotimaisille lukijoille, kun tutkijat käyvät johdonmukaisesti läpi joukon yksittäisiä tutkimuksia ja tiivistävät niiden tarjoaman tiedon, epävarmuudet ja jatkotutkimustarpeet yhteen selkeälukuisen artikkeliin. Tämän kannustavan viestin yhteydessä on sopiva hetki kerrata tieteellisen katsauksen luonne ja keskeisimmät arviointikriteerit.

Metsätieteen aikakauskirjan kirjoitusohjeiden mukaan katsaukset ovat ”... kirjallisuuteen pohjautuvia tieteellisiä tarkasteluja, jotka luovat synteisiä ja analysoivat jonkin metsätieteen tai metsätalouden ongelman tai osa-alueen tilaa nykytiedossa” ja että ne ”...tuovat uutta tietoa tutkimustiedon painotuksista ja puutteista”. Nämä ovat metsätieteellisten katsausten yleiset ja ajattomat peruseriaatteet, jotka katsausartikkelien laatimista harkitsevien kannattaa lukea huolellisesti.

Lisäksi painotettakoon, että samalla tavalla kuin alkuperäisaineistoon perustuvissa tutkimusartikkeleissa, myös katsauksissa aiheen rajausta, aineiston valinta ja analyysimenetelmät on kuvattava täsmällisesti. Tämä on tärkeää tutkimuksen läpinäkyvyyden ja toistettavuuden varmistamiseksi. Sekä käsikirjoituksen vertaisarvioijat että julkaistun artikkelin lukijat niin tiede- kuin muissakin organisaatioissa ansaitsevat riittävät tiedot tutkimuksen toteutuksesta voidakseen arvioida tulosten luotettavuutta ja merkitystä. Jatkossa katsauskäsikirjoitusten aineistoa ja menetelmiä koskevan osion seikkaperäisyyteen kiinnitetään Metsätieteen aikakauskirjassa aiempaa enemmän

huomiota. Tämä toteutuu paitsi toimituksellisen arvioinnin ja kommentoinnin kautta myös päivitettyinä ohjeina vertaisarvioijille.

Metsätieteen aikakauskirjan katsauksilta edellytetään muiden vertaisarvioitujen julkaisu-tyyppien (tutkimusartikkelit ja tiedonannot) tapaan tieteellistä kirjoitustyyliä, kielellistä ja teknistä moitteettomuutta, ajantasaista kotimaista käsitteistöä sekä selkeää ja tiivistä esitystapaa. Katsauskäsikirjoitusten laatijoilla on kuitenkin vapauksia, sillä katsausten otsikointi voi poiketa tutkimusartikkelien tyypillisestä rakenteesta (Johdanto – Aineisto ja menetelmät – Tulokset – Tulosten tarkastelu), kunhan asioiden käsittelyjärjestys säilyy. Lisäksi katsauksina voidaan hyväksyä luonteeltaan ja analyysitavoiltaan erilaisia synteesejä, kuten esimerkiksi systemaattisia kirjallisuuskatsauksia tai integroivia kirjallisuuskatsauksia. Olennaista on, että tavoitteet ja tulosten jäsentely ovat johdonmukaiset ja että tarkastelu päättyy lyhyeen syntetisoivaan yhteenvetoon.

Kotimaisiin metsätieteellisiin katsauksiin on luontevaa valita aiheita, jotka ovat kiinnostavia ja ajankohtaisia erityisesti suomalaisille lukijoille. Katsauksissa tarkasteltavat tutkimukset voivat olla yhtä lailla kansainvälisiä kuin kotimaisiakin. Tutkimuksissa analysoitujen aineistojen ei tarvitse välttämättä olla Suomesta tai edes Suomen lähialueilta, mikäli katsauksen johtopäätökset säilyttävät yhteyden suomalaisten lukijoiden kiinnostuksiin ja tarkastelevat tulosten siirrettävyyttä Suomeen tai merkitystä Suomen oloissa. Metsätieteellisten katsausten laadinta ei välttämättä ole helppoa, mutta parhaimmillaan se voi olla palkitsevaa ja tuupata eteenpäin samanaikaisesti sekä tutkimusta että käytäntöä.

Lämmin kiitos kaikille kuluneena vuonna katsauksia Metsätieteen aikakauskirjaan kirjoittaneille ja katsauskäsikirjoituksiin asiantuntevia arviointilausuntoja laatineille. Kutsun tutkijayhteisön jatkossakin kirjoittamaan metsätieteellisiä katsauksia – ja myös muita metsätieteellisiä artikkeleita!

Teppo Hujala
Päätoimittaja